

Roman Łyczywek

Biografie adwokatów w XVIII, XIX i XX tomie Polskiego Słownika Biograficznego

Palestra 20/4-5(220-221), 116-119

1976

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

ROMAN ŁYCZYWEK

Biografie adwokatów w XVIII, XIX i XX tomie Polskiego Słownika Biograficznego

Już po raz czwarty na łamach „Palestry”* podajemy informacje o życiorysach zmarłych adwokatów, które ogłoszone zostały w kolejnych tomach Polskiego Słownika Biograficznego. Niezwykła wartość opracowań publikowanych w P.S.B. czyni te materiały podstawowym źródłem wszelkich syntetycznych prac historycznych.

Kryteria uzasadniające zamieszczenie biogramu w P.S.B. nie mogą być oczywiście identyfikowane z kryteriami, jakie uznajemy za właściwe dla utrwalenia życiorysów poszczególnych adwokatów pod kątem widzenia historii adwokatury, choć są to kryteria bardzo zbliżone. Ten stan rzeczy nie tylko uzasadnia celowość stałego zaznajamiania się z materiałami P.S.B., ale sprawia ponadto, że w perspektywie prac nad historią adwokatury staje się to rzeczą wręcz konieczną.

W XVIII, XIX i XX tomie Polskiego Słownika Biograficznego odnotować należy następujące życiorysy adwokatów:

- LUTOSTAŃSKI Karol (1880—1939), adw. w Warszawie, prof. UW, członek Komisji Kodyfikacyjnej, red. „Themis Polska”, prezes kasy im. Mianowskiego (opr. E. Muszalski)
- ŁABĘCKI Antoni (1773—1854), adw. w Warszawie, mecenas Sądu Kasacyjnego, deputowany m. Warszawy (opr. W. Sobociński)
- ŁABUŃSKI Józef (1852—1922), adw. w Warszawie, muzyk, poeta, historyk prawa (opr. A. Jopek)
- ŁANGOWSKI Bonifacy (1883—1940), adw. w Gdańsku, poseł do Volkstagu, radca prawny Komisariatu Generalnego RP w Gdańsku (opr. A. Bukowski)
- ŁASZEWSKI Stefan (1862—1924), adw. w Grudziądzu, poseł do Reichstagu i do sejmu, wojewoda pomorski (opr. S. Poręba)
- ŁAZARSKI Stanisław (1849—1938), adw. w Białej i Wadowicach, poseł do austr. Rady Państwa, przewodniczący Koła Polskiego, obrońca w procesie o zabójstwo Skałona (opr. J. Zdrada)
- ŁĄCZYŃSKI Jan (zm. ok. 1600 r.), sekretarz, pełnomocnik procesowy Anny Jagiellonki, Jana Zamoyskiego (opr. Z. Kolankowski)
- ŁYPACEWICZ Wacław (1871—1951), adw. w Warszawie, poseł do sejmu, radny m. Warszawy, publicysta, mason (opr. Z. Landau)
- MACHAŁSKI Maksymilian (1817—1890), adw. w Tarnowie, potem w Krakowie, poseł do austr. parlamentu i Rady Państwa, prezes Izby Adwokackiej, publicysta (opr. J. Zdrada)
- MACIASZEK Jan (1876—1932), adw. w Lesznie, komendant powstańczy m. Poznania w 1919 r., prezydent m. Bydgoszczy (opr. Z. Grot)

* Patrz numery: 4/1969, 4/1971 i 5/1973.

- MACIELIŃSKI Adam (1908—1961), adw. we Lwowie, działacz Stron. Nar., radny m. Lwowa, publicysta, po II wojnie za granicą (opr. A. Szklarska-Lohmannowa)
- MADEYSKI Leon (1838—1905), adw. we Lwowie, uczestn. powstania styczni., dramaturg, pisarz sceniczny (opr. C. Gajkowska)
- MADEYSKI Marceli (1822—1886), adw. we Lwowie, oficer Gwardii Nar. w 1848 r., poseł do sejmu, wiceprezydent m. Lwowa i honorowy obywatel, prezes Izby Adwokackiej (opr. M. Tyrowicz)
- MAJEWSKI Adam (1838—1908), adw. w Lublinie, uczestn. powstania styczni., skazany na śmierć, zesłany, prezes Tow. Kred. Miejskiego (opr. A. Majewski)
- MAJEWSKI Wincenty (1806—1888), adw. w Warszawie, red. „Themis Polskiej”, „Kuriera Polskiego”, „Biblioteki Warszawskiej”, uczestn. powstania styczniowego (opr. J. Żurawicka)
- MAKOWSKI Wacław (1880—1942), adw. w Warszawie, prof. prawa karnego na UW, kilkakrotny minister sprawiedliwości, marszałek sejmu, poeta, krytyk literacki (opr. A. Ajnenkiel)
- MALISZ Karol (1808—1873), adw. we Lwowie, czł. Gwardii Nar. w 1848 r., panslawista, prez. Tow. Przyj. Prawa (opr. M. Tyrowicz)
- MAŁACHOWSKI Godzimir (1852—1908), adw. we Lwowie, prezydent m. Lwowa, poseł na sejm i do Rady Państwa (opr. J. Zdrada)
- MAŁACHOWSKI Stanisław (1890—1945), adw. w Warszawie, działacz harcerski, czł. Stronnictwa Narodowego, zamordowany w Oranienburgu (opr. J. Zieliński)
- MANTEL Józef (1875—1920), adw. w Przemyślu, działacz PPSD i PPS, radny miejski (opr. A. Szczygieł)
- MANTEUFFEL Ignacy (1875—1927), adw. w Rydze, prezes Tow. Dobroczyńności, wojewoda kielecki (opr. A. Szarota)
- MANTEUFFEL Leon (1865—1951), adw. w Rzeżycy, radca prawny kolei, burmistrz (opr. L. Manteuffel)
- MARCHLEWSKI Mieczysław (1885—1956), adw. w Gdańsku, red. „Polnische Werte”, zast. Komisarza Gen. w Gdańsku, konsul w Nowym Jorku, poseł przy rządzie Jugosławii (opr. A. Piber)
- MAREK Zygmunt (1872—1931), adw. w Krakowie, działacz PPS, czł. Rady Państwa, wicemarsz. sejmu, red. „Głosu Adwokatów” (opr. J. Zawistowski)
- MARKIEWICZ Onufry (zm. 1807), adw. w Nowogródku, doradca prawny Chodkiewiczów i Radziwiłłów, poeta, filozof (opr. A. Żeleńska-Chełkowska)
- MARKIEWICZ Seweryn (1840—1869), adw. w Warszawie, czł. grupy Jürgensa, powstaniec 1863 r., publicysta (opr. W. Sobociński)
- MAROWSKI Jerzy (1901—1961), adw. w Krakowie, potem sędzia Sądu Najwyższego, czł. Kom. Kod. (opr. J. Mazurkiewicz)
- MARZEC Bogumił (1909—1940), adw. w Warszawie, radca prawny Zarządu Miejskiego, uczestnik konspiracji „Planu”, rozstrzelany w Palmirach (opr. Z. Dłużewska-Kańska)
- MASŁOW Mykoła (1880—1942), adw. w Petersburgu i Łucku, działacz ukraiński, senator RP (opr. J. Kozik)
- MAŁYWIECKI Anastazy (1913—1944), adw. w Warszawie, działacz PPR, poeta, zginął w powstaniu warszawskim (opr. B. Gadomski)
- MAYZEL Bronisław (1849—1927), adw. w Warszawie, specjalista prawa ubezpieczeniowego (opr. Z. Grodek)
- MAZURKIEWICZ Leon (1817—1867), adw. w Radomiu, konspirator, współpracownik Dembowskiego i Ściegiennego, skazany na karę śmierci, emigrant (opr. S. Kieniewicz)

- MECISZEWSKI Kacper (1763—1803), adw. w Krakowie, gen. audytor powstania kościuszkowskiego (opr. Z. Jabłoński)
- MENDELSON Stanisław (1857—1913), adw. w Londynie, przywódca socjalistyczny, pisarz polityczny (opr. W. Bieńkowski)
- MENKES Oswald (1810—1871), adw. we Lwowie, Żyd-asymilator, czł. władz rewolucyjnych 1848 r. (opr. M. Tyrowicz)
- MEYET Leopold (1849—1912), adw. w Warszawie, redaktor, historyk literatury, poeta (opr. E. Jankowski)
- MĘDRZECKI Adam (zm. 1832), adw. w Warszawie, działacz Sejmu Czteroletniego (opr. K. Zienkowska)
- MĘDRZECKI Józef (1786—1830), adw. w Warszawie, deputowany na Sejm, literat (opr. W. Sobociński)
- MIANOWSKI Antoni (1743—1822), adw. w Warszawie, przywódca mieszczański, ucz. powstania kościuszkowskiego (opr. K. Zienkowska)
- MICHAŁOWSKI Czesław (1885—1941), adw. w Warszawie, potem: prokurator, minister sprawiedliwości, pisarz hipoteczny (opr. E. Muszański)
- MICHEJDA Jan (1853—1927), adw. w Cieszynie, poseł na sejm, burmistrz m. Cieszyna, działacz społeczny (opr. L. Brożek)
- MICHEJDA Władysław (1876—1937), adw. we Lwowie i Cieszynie, burmistrz m. Cieszyna, czł. NRA (opr. L. Brożek)
- MICHEJDA Władysław (1896—1943), adw. w Katowicach, działacz ewangelicki, powstaniec, rozstrzelany w Oświęcimiu (opr. M. Cygański)
- MICKIEWICZ Mieczysław (1879—1939), adw. w Kijowie, minister Ukr. Rep. Lud., wojewoda wołyński (opr. A. Piber)
- MIECZKOWSKI Adam (1876—1953), adw. w Warszawie i Łomży, czł. Rady Miejskiej, poseł na sejm (opr. J. Terej)
- MIECZKOWSKI Władysław (1877—1959), adw. w Poznaniu, czł. Ligi Narodowej, poseł do Reichstagu, dyr. Banku Polskiego (opr. Z. Grot).

Polski Słownik Biograficzny wydawany jest zeszytami od r. 1935. Łatwo sobie wyobrazić, jak poważne trudności redakcyjne stwarza ta długotrwałość wydawania pracy. W ciągu ostatnich 40 lat zmarło ogromnie dużo ludzi, spośród tych, których życiorysy są właśnie materiałem dla Słownika. Następtwem tego jest fakt, że listy zmarłych adwokatów o nazwiskach na litery „k” czy „m” obejmują już liczne nowe pokolenie w stosunku do zmarłych o nazwiskach rozpoczynających się od początkowych liter alfabetu.

Ostatnie 40 lat przyniosło znaczne rozszerzenie kręgu osób spełniających podstawowe wymagania do zakwalifikowania ich do publikacji w Słowniku. Niezależnie od tego niezawodnie nastąpiło pewne przewartościowanie kryteriów kwalifikujących poszczególne osoby do zamieszczenia w Słowniku.

Wszystko to prowadzi do coraz to większych trudności w selekcjonowaniu haseł dla Słownika, a w dalszej konsekwencji — do wzrastania wątpliwości co do trafności wyników dokonywanej selekcji.

W pełni rozumiejąc te trudności, podnieść jednak należy, że pewnym zaskoczeniem jest pominięcie w ostatnich trzech tomach w szczególności następujących haseł dotyczących adwokatów:

- 1) Karol Łaganowski (1856—1917), adw. w Łodzi, poeta, publicysta i redaktor
- 2) Zenon Łopuski (1835—1914), adw. w Kaliszu, powstaniec 1863 r., zesłaniec, założyciel Kaliskiego Tow. Kredytu Miejskiego
- 3) Ferdynand Mais (XIX/XX w.), adw. w Bochni, burmistrz m. Bochni

- 4) Jakub Madej (ur. 1868), adw. we Lwowie, dział. PSL-lewicy, poseł
- 5) Ludwik Marczewski, adw. w Warszawie, jeden z organizatorów sądownictwa w Warszawie w 1915 r., wiceprezes Zjednoczenia Prawników Polskich
- 6) Kazimierz Matuszewski (zm. 1939), adw. w Poznaniu, asystent UP, zginął w kampanii wrześniowej
- 7) Stefan Matz (1868—1938), adw. w Warszawie, działacz samorządu adwokackiego
- 8) Wilhelm Macko (1902—1942), adw. w Warszawie, działacz konspiracyjny, rozstrzelany
- 9) Kazimierz Mayzner (1883—), adw. w Płocku, publicysta, radny miejski
- 10) Stefan Michałek (1888—1940), adw. w Toruniu, poseł na sejm, prezydent m. Torunia
- 11) Mikołaj Mickiewicz (1765—1812), adw. w Nowogródku, ojciec poety Adama i profesora prawa Juliana Mickiewicza
- 12) Stefan Mickiewicz, adw. w Petersburgu, działacz społeczny w okresie przedrewolucyjnym.

ORZECZNICTWO SĄDU NAJWYŻSZEGO

WYROK

**Izby Karnej Sądu Najwyższego
z dnia 1 lipca 1975 r.
(II KR 367/74)¹**

Dobrowolne odstąpienie od popełnienia czynu następuje wówczas, gdy sprawca, mimo istnienia sprzyjających mu okoliczności do zrealizowania przestępnego działania, działanie to przerywa i odstępuje od jego kontynuowania (art. 13 § 1 k.k.).

Jeżeli zaś przerwanie działania następuje na skutek przyczyn zewnętrznych od sprawy niezależnych, to nie zachodzi wypadek dobrowolnego odstąpienia.

GŁOSA

do powyższego wyroku z dnia 1 lipca 1975 r.

1. Powyższe zapatrywanie sformułowane zostało w sprawie o usiłowanie przestępstwa określonego w art. 168 § 2 k.k.

Zasadniczym problemem wylaniającym się w związku z glosowanym wyrokiem jest wykładnia przepisu art. 13 § 1 k.k., który w praktyce nastęrcza niekiedy sporo trudności, zwłaszcza jeśli chodzi o rozumienie warun-

ku „dobrowolności”. Wiedzą o tym dobrze praktycy, którym nierzadko przychodzi „mocować się” z różnymi wypadkami zachowań nie pozwalających „wcisnąć” się w ramy przepisu prawnego.

W glosowanym wyroku Sąd Najwyższy podjął próbę generalnej wykładni przepisu art. 13 § 1 k.k. Niestety, wykładnia ta pomija szereg

¹ Wyrok ten został opublikowany w OSNKW z 1975 r. nr 12, poz. 157.